

Kontrolní závěr z kontrolní akce

17/11

Výdaje na pořízení majetku a výdaje na provoz České národní banky

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2017 pod číslem 17/11. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Pavel Hrnčíř.

Cílem kontroly bylo posoudit, zda Česká národní banka postupovala při hospodaření s peněžními prostředky v oblasti výdajů na pořízení majetku a výdajů na provoz v souladu s právními předpisy a s odbornou péčí.

Kontrolováno bylo období let 2014 až 2016, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do ukončení kontroly. Kontrola u kontrolované osoby byla prováděna od února do září 2017.

Kontrolovaná osoba:

Česká národní banka (dále také „ČNB“).

Kolegium NKÚ na svém XVII. jednání, které se konalo dne 27. listopadu 2017,

schválilo usnesením č. 7/XVII/2017

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod do kontrolované problematiky

Česká národní banka byla zřízena Ústavou České republiky¹ (dále také „Ústava“) jako ústřední banka státu. Její postavení a působnost je upravena zákonem č. 6/1993 Sb.² (dále také „zákon o ČNB“). ČNB je právnickou osobou veřejného práva se sídlem v Praze. Česká národní banka v souladu se zákonem o ČNB hradí náklady na svoji činnost ze svých výnosů. Možnost kontroly ČNB ze strany NKÚ podle zákona č. 166/1993 Sb.³ je omezena pouze na kontrolu jejího hospodaření v oblasti výdajů na pořízení majetku a výdajů na provoz.

České národní bance jsou svěřeny kompetence správního úřadu v rozsahu stanoveném zákonem o ČNB a jinými právními předpisy. Hlavním cílem činnosti ČNB je péče o cenovou stabilitu⁴ a dále péče o finanční stabilitu a o bezpečné fungování finančního systému v ČR. Pokud tím není dotčen její hlavní cíl, ČNB podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády vedoucí k udržitelnému hospodářskému růstu a obecné hospodářské politiky v Evropské unii. Při plnění svých úkolů spolupracuje s ústředními bankami jiných států, se zahraničními orgány, s mezinárodními finančními institucemi a mezinárodními orgány zabývajícími se dohledem nad finančním trhem a sjednává s nimi v rámci své působnosti příslušné dohody.⁵

Česká národní banka hospodaří podle rozpočtu, který musí být členěn tak, aby z něj byly zřejmé výdaje na pořízení majetku a výdaje na provoz ČNB.⁶ ČNB nakládá s vlastním majetkem s odbornou péčí.⁷ Na ČNB se nevztahuje zákon č. 219/2000Sb.⁸ Roční zprávu o výsledku svého hospodaření předkládá nejpozději do tří měsíců po skončení kalendářního roku k projednání Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR a její součástí je rovněž informace o mzdách členů bankovní rady ČNB⁹.

ČNB je veřejným zadavatelem ve smyslu zákona č. 137/2006 Sb.¹⁰. Není však povinna zadávat veřejné zakázky podle zákona o veřejných zakázkách v případě, že jejich předmětem jsou služby poskytované ČNB při výkonu její působnosti podle zvláštních právních předpisů, např. podle zákona o ČNB. Podrobněji problematiku v oblasti výdajů na pořízení majetku a výdajů na provoz ČNB upravují také příslušné vnitřní předpisy ČNB. Česká národní banka je účetní jednotkou a vede účetnictví podle zákona č. 563/1991 Sb.¹¹. Účetní metody jsou upraveny vyhláškou

---

¹ Ústavní zákon České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

² Zákon České národní rady č. 6/1993 Sb., o České národní bance.

³ Ustanovení § 3 odst. 3 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu.

⁴ Viz článek 98 Ústavy (s účinností od 1. 1. 2002) a ustanovení § 2 zákona o ČNB (s účinností od 1. 5. 2002).

⁵ Ustanovení § 2 odst. 3 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance.

⁶ Ustanovení § 47 odst. 1 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance.

⁷ Ustanovení § 47a zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance.

⁸ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

⁹ Ustanovení § 47 odst. 3 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance.

¹⁰ Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

¹¹ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

Ministerstva financí České republiky č. 501/2002 Sb.¹² a českými účetními standardy pro účetní jednotky, které účtují podle citované vyhlášky. Účetním obdobím je kalendářní rok.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Shrnutí a vyhodnocení skutečností zjištěných při kontrole

Kontrolou NKÚ bylo prověřeno hospodaření České národní banky s peněžními prostředky v oblasti výdajů na pořízení majetku a výdajů na provoz z hlediska souladu s právními předpisy a dodržení povinnosti nakládat s vlastním majetkem s odbornou péčí podle části třinácté zákona o ČNB, která upravuje hospodaření České národní banky. Kontrola se zaměřila zejména na sestavování rozpočtu a jeho plnění, realizaci výdajů na pořízení majetku a výdajů na provoz ČNB a na vedení účetnictví. Zároveň bylo prověřeno plnění nápravných opatření přijatých ČNB na základě kontrolní akce NKÚ č. 04/35¹³. U žádné z výše zmíněných oblastí nebyly kontrolou zjištěny významné nedostatky.

Kontrolovaný objem finančních prostředků v kontrolovaném období dosáhl celkové výše 271 560 tis. Kč.

Tabulka č. 1: Výdaje na pořízení majetku a výdaje na provoz ČNB v letech 2013 až 2016 (v tis. Kč)

Čerpání rozpočtovaných prostředků ČNB	2013	2014	2015	2016
Výdaje na pořízení majetku ČNB (celkem)	77 781	83 874	99 493	97 532
Výdaje na provoz ČNB (celkem)	1 958 732	1 974 073	2 005 588	2 264 939
ČNB (celkem)	2 036 513	2 057 947	2 105 079	2 362 471

Zdroj: ČNB.

Kontrolou hospodaření České národní banky s peněžními prostředky v oblasti výdajů na pořízení majetku a výdajů na provoz byly na kontrolovaném vzorku zjištěny pouze dílčí nedostatky v oblasti zadávání veřejných zakázek, které však z hlediska četnosti a významnosti nebyly závažné. ČNB s vlastním majetkem nakládala dle ustanovení § 47a zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, s odbornou péčí.

¹² Vyhláška č. 501/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou bankami a jinými finančními institucemi.

¹³ Kontrolní akce NKÚ č. 04/35 – *Výdaje na pořízení majetku a výdaje na provoz ČNB*, uskutečněná od 16. 11. 2004 do 16. 5. 2005; kontrolní závěr z této akce byl schválen dne 10. 10. 2005 a zveřejněn v částce 4/2005 *Věstníku NKÚ*.

III. Podrobnosti ke skutečnostem zjištěným při kontrole

1. Rozpočet ČNB a jeho plnění

Kontrolou postupů při sestavování návrhu rozpočtu ČNB bylo zjištěno, že návrh rozpočtu ČNB byl v každém roce kontrolovaného období podložen požadavky ze strany příslušných organizačních útvarů ČNB a v souladu s vnitřním předpisem ČNB zahrnoval DPH. Návrh rozpočtu byl sestaven v členění na výdaje na pořízení majetku a výdaje na provoz¹⁴ a z jeho obsahu bylo možné zjistit všechny výdaje na pořízení majetku a na provoz ČNB.

Bankovní rada ČNB schválila návrh rozpočtu výdajů na pořízení majetku a výdajů na provoz pro každý rok kontrolovaného období.¹⁵ Kontrolou postupů při schvalování změn rozpočtu bylo ověřeno, že jednotlivé změny byly v kontrolovaném období schváleny odpovědným útvarem ČNB a že nenastala situace, která by znamenala nutnost schválení změn rozpočtu bankovní radou ČNB.

ČNB prováděla hodnocení plnění rozpočtu včetně plnění limitů spotřeby ve zprávě o výsledku hospodaření a plnění rozpočtu ČNB, kterou v každém roce kontrolovaného období bankovní rada ČNB schválila. Vyhodnocení čerpání rozpočtovaných prostředků uváděla ČNB v roční zprávě o výsledku svého hospodaření, kterou v každém roce kontrolovaného období předkládala k projednání Poslanecké sněmovně.¹⁶ Roční zprávu o výsledku svého hospodaření ČNB uveřejňovala způsobem umožňujícím dálkový přístup.¹⁷

Tabulka č. 2: Čerpání rozpočtovaných prostředků ČNB v období 2014 až 2016 (v tis. Kč)

	2014		2015		2016	
	Čerpání (v tis. Kč)	Nárůst* (v %)	Čerpání (v tis. Kč)	Nárůst* (v %)	Čerpání (v tis. Kč)	Nárůst* (v %)
Výdaje na pořízení majetku (celkem)	83 874	+7,8	99 491	+18,6	97 532	-2,0
– výdaje na pořízení hmotn. maj.	54 553	+23,6	56 939	+4,4	63 359	+11,3
– výdaje na pořízení materiálu	13 090	-13,8	13 435	+2,6	12 349	-8,1
– výdaje na pořízení nehm. maj.	16 231	-12,1	29 117	+79,4	21 824	-25,0
Výdaje na provoz (celkem)	1 974 073	+0,8	2 005 588	+1,6	2 264 939	+12,9
– výdaje na emisi a správu oběž.	334 269	-8,6	334 460	+0,1	470 085	+40,6
– výdaje provozní, v tom:	1 639 804	+2,9	1 671 128	+1,9	1 794 854	+7,4
– osobní výdaje	1 301 513	+4,8	1 318 358	+1,3	1 406 833	+6,7
– výdaje na správní činnost	244 067	+1,7	246 105	+0,8	290 581	+18,1
– výdaje na provoz obj. a zař.	103 196	-13,9	116 091	+12,5	106 194	-8,5
– korekce rozpočt. výdajů	-8 972	-	-9 426	-	-8 754	-
ČNB (celkem)	2 057 947	+1,1	2 105 079	+2,3	2 362 471	+12,2

Zdroj: ČNB.

* Nárůst je vztažen ke skutečnému čerpání z předchozího roku (údaje k 31. 12.), u minusové (-) hodnoty byl meziroční pokles.

¹⁴ Ustanovení § 47 odst. 1 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance.

¹⁵ Ustanovení § 5 odst. 2 písm. b) zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance.

¹⁶ Ustanovení § 47 odst. 3 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance.

¹⁷ Ustanovení § 47 odst. 6 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance.

Výdaje na pořízení majetku ČNB tvořily necelých 5 % celkových čerpaných rozpočtovaných prostředků ČNB v každém roce kontrolovaného období, zbylých cca 95 % tvořily výdaje na provoz ČNB. Celkové výdaje ČNB za obě uvedené oblasti v každém roce kontrolovaného období meziročně vzrostly, přičemž v letech 2014–2013, resp. 2015–2014 vzrostly v řádech jednotek procent (+ 1,1 %, resp. + 2,3 %), ve srovnání s obdobím 2016–2015, kdy nárůst dosáhl + 12,2 %.

Kontrolou bylo zjištěno, že nárůst celkových výdajů na pořízení majetku a výdajů na provoz ČNB byl opodstatněný, a to včetně nárůstu celkových výdajů v roce 2016, kdy dosáhl meziročně + 12,2 % růstu. Meziroční změny výdajů na pořízení majetku ovlivňovala především finanční částka a harmonogram realizace jednotlivých investičních projektů. Meziroční nárůst výdajů na provoz ovlivňovala kromě každoročního zvýšení výdajů na zaměstnance rovněž potřeba doplňovat zásoby českých bankovek, resp. mincí z obecného kovu, a to zejména v roce 2016, kdy výdaje na emisi a správu oběživa meziročně vzrostly o cca 135,6 mil. Kč (+ 40,6 %).

2. Realizace výdajů na pořízení majetku a výdajů na provoz ČNB

Kontrolou zadávání vybraných veřejných zakázek¹⁸ v oboru facility managementu, stavebních prací, telekomunikací, IT a dodávek elektrické energie bylo u jedné z nich zjištěno nedodržení zákona o veřejných zakázkách, které však nemělo vliv na výběr dodavatele. V případě další veřejné zakázky NKÚ zjistil porušení vnitřního předpisu ČNB. Výdaje ČNB byly prověřeny i z hlediska nastavení smluvních podmínek a dodržování smluvních ujednání¹⁹, kde nebyly zjištěny nedostatky.

Kontrola byla podrobena také realizace vybraných výdajů ČNB v oboru IT, kybernetické bezpečnosti a obnovy chlazení, dále byly prověřeny interní doklady ČNB. Kontrolou zmíněných výdajů bylo zjištěno, že jejich realizace probíhala na základě schváleného rozpočtu v odpovídajícím členění výdajů na pořízení majetku a výdajů na provoz.²⁰

Kontrolou bylo ověřeno, že výdaje byly Českou národní bankou vynaloženy na zajištění její činnosti a že v oblasti výdajů na pořízení majetku a výdajů na provoz nakládala s vlastním majetkem s odbornou péčí.²¹

Stavy zaměstnanců v ČNB k 31. 12. v letech 2013 až 2016, jejich průměrné přepočtené stavy a objem osobních výdajů v jednotlivých letech jsou uvedeny v následující tabulce č. 3.

¹⁸ Ustanovení § 2 odst. 2 písm. d) zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

¹⁹ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích).

²⁰ Ustanovení § 47 odst. 1 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance.

²¹ Ustanovení § 47a zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance.

Tabulka č. 3: Stav zaměstnanců v ČNB a osobní výdaje v letech 2013–2016 (počet osob)

Stav zaměstnanců v ČNB	2013	2014	2015	2016
ČNB průměrné stavy	1 372	1 314	1 312	1 336
ČNB stavy celkem k 31. 12. uvedených let	1 380	1 321	1 352	1 365
Osobní výdaje (v tis. Kč)	1 242 190	1 301 513	1 318 358	1 406 833
<i>Osobní výdaje v % z výdajů na provoz ČNB celkem</i>	<i>63 %</i>	<i>66 %</i>	<i>66 %</i>	<i>62 %</i>

Zdroj: ČNB.

Výdaje na zaměstnance ČNB jsou vykazovány pod rozpočtovou položkou osobní výdaje, které v každém roce kontrolovaného období překračovaly 60 % celkových výdajů na provoz ČNB. V souvislosti s reorganizací poboček ČNB se stav zaměstnanců ke konci roku 2014 meziročně snížil. Dle zjištění NKÚ osobní výdaje za rok 2014 meziročně vzrostly z důvodu vyplacení odstupného a odchodného.

3. Vedení účetnictví

V oblasti výdajů na pořízení majetku ČNB bylo prověřováno účtování o pořízení majetku a o technickém zhodnocení majetku, dále evidence majetku a inventarizace majetku. V oblasti výdajů na provoz ČNB byly kontrolou prověřovány rozpočtové položky R03030102 – *Správní činnost* a R03030103 – *Provoz objektů a zařízení*. Kontrolou postupů ČNB ve výše uvedených oblastech účtování nebyly zjištěny nedostatky. Kontrolou správnosti účtování vybraných faktur a interních dokladů ČNB nebyly zjištěny nedostatky.

4. Opatření přijatá ČNB k odstranění nedostatků zjištěných kontrolní akcí NKÚ č. 04/35

Kontrolní akci č. 04/35 – *Výdaje na pořízení majetku a výdaje na provoz ČNB* provedl NKÚ na přelomu let 2004 a 2005, kontrolovaným obdobím byly roky 2002 až 2004. Celkem ČNB přijala nápravná opatření k 21 bodům, které promítla do své předpisové základny formou úpravy vnitřních předpisů.

Seznam zkratk

ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
IT	informační technologie
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
Ústava	Ústava České republiky